

Az UJ KELET telefonjai

Szerkesztőség	977
Kiadóhivatal	844
Nyomda	570
Héber osztály	455
Zs. N. Sz.	888

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza és nem őrizhetünk meg

Romániában	
Évi	450
Félévre	240
Negyedévre	130
Egy hónapra	45
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 2 lei	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	25
Egy szám	1
Jugoszláviában	
Egy hónapra	20 din
Egy szám	1 dy

UJ KELET

1922 december 3.
semmit
ök. A moszkvai függ

tárgyalnak. A lausannai követelini fogja, ág a világháboru idején k által Romániából el akat szolgáltatassa vissza azok értékét fizesse elt összeg félmilliárd

egáció megérkezett usanneba

2. A lausannei orosz rín vezetésével ideér- jót fogadta Cuno kan- gyminiszter. A delegá- jító képviselőinek adott a az oroszoknak lau- át és rámutat az orosz- yre, amely az oroszok nyadó. Ami a moszkvai renciát illeti, ezen a ni fogják a határok zóna létesítését. Csiese- hogy a moszkvai le- ncia sikere egyedül amely minduntalan a kérdését. Az orosz in vezetésével tegnap

nkásokhoz

zatos fejlődés tanai- elődés és nem vér- kiscsikarni. vert fegyverrel tör- het a legyőzött ellen- fölötte is az a fegy- rt csak az erőszak alkalodhatik tovább. őtt fegyvert a kezébe dni vele a jogtalan- a sorozatát, amit mások erőszak ese- vomoltból elnyomó ból fojtogató! akot elértek, — le- egy fehér terror. Az kölcsonösen szülik z erőszak politikáját entent választja ei az ntól.

világrendben, de erkölcsi megüszülá- és nem atrocitá- s csak lelki újászú- ki, lelkiismeret

d tehát fegyveres i a világot, hogy kell? Az én polii- halai? ! y különbség kö- lényeges, mert a ndnek egyik tenge- ajdon elvét is elis- nkaosztónnek sar- aládi életnek egyik . A közelmúlti sz- meg jobban mag- feltogasanban. Sot n. láthatja, hogy lom is kénytelen a érdekében vissza- ajdon rendszeréhez- egyet!

nemzeti tanács itt is az októberi n programját. E- engedek, de egy- todom meg. Ez- gok győzni vagy akkor velem bu- abadság ügye is, Horthy-gyikosok Ezt a programot rtyülések vitába- zászlót párt-tusa- nyezni. Igen lekö- nat a gyűlésen fel-

as tisztelettel ck János, nácás volt elnöke. az Etna. Rómából északi krátere tel-

A romániai zsidósághoz!

Négy éves szakadatlan harc és küzdelem után az Uj Kelet legválsá- gosabb korszakához érkezett. A brutális erőszak megállította utjában, ame- lyen négy éven át feltarthatatlan lendülettel haladt, mindig előre, egyre ma- gasabbra. Pontosan négy évvel ezelőtt, egy szürke decemberi napon ko- poztatott be először az erdélyi zsidó házak ajtaján, mint szerény kis hetilap és fiatalos, bátor hangjával meggyőző igazságaival tavaszt lopott a zsidó szívekbe. A kis hetilap nagy igazságokat hirdetett, nagy álmokért és magas célokért harcolt s az erdélyi zsidóság, amelynek lelkében tudatlanul is ott szunnyadtak ezek az igazságok, ezek a vágyak, saját lelkének visszhangját ismerle fel az Uj Kelet soraiban. Alig pár hónapi megjelenés után hatalmas tábor állott az Uj Kelet mögött. A tábor növekedésével arányosan növe- kedtek a lappal szemben támasztott igények, egyre szaporodtak a feladatok, egyre szélesedett a terület, amelyen az Uj Keletnek a magvetés és az utóérés munkáját kellett végeznie. Az Uj Kelet az egész zsidóság lapja lett.

Politikai és kulturális programja mellett el nem halványodó elevenség- gel állott az egyetemes zsidó érdekek védelmére. Ha sérelem érte az egyént, vagy az összességet, az Uj Kelet mint a zsidóság élő lelkiismerete felajdult, vádolt és orvoslást követelt. A növekvő szükségletek sürgették ki, hogy a hetilaphól naponként megjelenő újság lett. Azóta az Uj Kelet volt az erdélyi zsidóság egyetlen fegyvere és védőpajzsa. Ezi a fegyvert, ezt a pajzsot csa- varták most ki a kezünkből. A holnapi naptól kezdve megjelenésünknek ezt az ideiglenes formáját sem tarthatjuk fenn, mert az idegen nyomdavidalalok részben technikai, részben pszichikai okok miatt nem akarják vállalni az Uj Kelet elkészítését.

Nyomdánk romokban hever és mindaddig, amíg azt újra felépít- jük, be kell szüntetnünk az Uj Kelet megjelenését.

Nehéz és elöregedett szívvel hozzuk ezt Erdély zsidóságának tudomására, mert tudjuk, milyen végtelen veszéllyel járhat a mi hallgatásunk. A mi elmúlásunkban egy egész népi kisebbség szava némul el.

Megvagyunk győződve róla, hogy

csak rövid ideig, alig egy-két hétig leszünk hallgatásra kárhozatva, mert bizunk benne, hogy Erdély és vele az egész ország zsidósága a leggyor- sabbán igyekezni fog ismét rendelkezésünkre bocsátani azokat az erőket, ame- lyek képessé tesznek bennünket, hogy továbbra is meg nem fogyatkozó erővel akarattal szolgáljuk az ő érdekeit. A rombolásért, ami megtörtént, a mi ei- tenségeink a felelősek és az állam kötelessége fölöttük itélkezni. Ez már a múlté. A jövőért azonban, az újjáépítésért, a talpraállásért a zsidóság felelős.

Kolozsváron megindult már az újjáépítő mozgalom és az egész zsidóság, pártfaryalatra való tekintet nélkül, a leghaladóbbak és a legkonzervatívabbak, cionisták és a nemzeti mozgalomtól távolillók egyforma komolysággal állottak az újjáépítés szolgálatába, mert a történelemben mindenki az egész zsidóság meg- sértését látja. Egy pártokon felülálló szászbizottság alakult, amely a közeli na- pokban a következő felhívást fogja intézni az ország zsidóságához:

Zsidó Testvérek!

Végtelenül elszomorító eseménynek volt színhelye 1922 november 28-ikán Cluj. A sajtó szárnyán mindegyitekhez eljutott már a minden tisztá lelkiüli embert mélyen megdöbbentő, de külön- ösen minden zsidót egész valójában megrázó hír, hogy november 28-ikán féktelen vandalizmusban tombolta ki magát itt a legutóbbi időben nálunk is felelőtlen, lelkiismeretlen emberek által rendszeresen szított zsidógyűlölet. Az egyetlen falai között csapatott fel a zsidó gyűlölet lángja, majd áttörve azokat, végigszárguldozott utcáinkon és azok a legexponáltabb zsidó közintézmények lettek martalékává, melyek rendeltetésük szerint és az ország köz- véleménye előtt is Erdély, Bánát, Körösvidék és Máramaros zsidóságá- nak védőpajzsai voltak. Feldúlták egyetemi ifjuságunknak több évvel ezelőtt országos akcióval létrehozott és azóta erőmegfeszítéssel fentartott ott- honát, a Zsidó Menza Akadémiát. A szó szoros értelemben porrá zúzták az országos zsidó szervezeteknek iroda- helyiségét és teljesen szétrombolták az Uj Keletnek néhány lelkes testvérünk határt nem ismerő altruizmusából a zsidó közszolgálatába állított szép nyomdáját.

Romokban hever annyi minden, amit éveken át zsidó áldozatkészség, zsidó energiák nagy megfeszítése, zsidó kitartás és ügybuzgóság épített!

Az egész ország zsidóságának kimondhatatlanul súlyos arculesa- pása ez!

Akárhol laktok, akármiép gon- dolkoztok a zsidóság nagy belső kér- déseiben, akár a konzervatív, akár a nalezó irányzathoz tartoztok, akár hivi vagytok a cionizmusnak, akár ellentétes álláspontot foglaltok el e zsidó világmozgalommal szemben, mindegyiteket egyformán érte ez az arencsapás. Éreznetek kell, hogy

mindnyájatok ellen irányult! Ha ez így van, akkor egyebet is kell éreznetek!

Éreznetek kell, hogy egyformán kötelességünk mindenekelőtt egyesült erővel újból felépítenünk, amit romokba döntött a fékevesztett zsidógyűlölet!

Ettől az érzéstől vezetve és abban a tudatban, ha most a romokban he- verő zsidó közintézmények újjáépítésére, mint az egész hazai zsidóságnak egy- séges cselekedetére összefogunk, rövi- desben meg fogjuk találni az utat, melyen egy egyetemes zsidó szerve- zethez és egy egyetemes irányu zsidó sajtóhoz jutunk és a most kialakult egységet mindnyájunk üdvére állandó- sítathatjuk. Ettől a gondolatától indítatva alulírottak, kik a clujai zsidó társadalom minden rétegét, irányzatát, osztályát képviseljük, elhatároztuk, hogy nagyobb „Restaurációs Alap” megteremtését kez- deményezzük, melyből mindazt, ami rombadől, az eddigénél még jobban, szilárdabban és mindenkit kielégítő mikődésre fel lehessen építeni.

Ezt a „Restaurációs Alap”-ot alul- írottak, mint bizottság fogjuk kezelni, magasztos céljának megfelelően fogjuk felhasználni. Ha pedig az oly súlyosan megkárosított zsidó közintézményeknek az általuk jogosan igényelt kártalanít-ást sikerül megkapniok, az a „Restau- rációs Alap”-ot fogja megilletni és az alulírott bizottság által meghatározandó általános zsidó közcélokra fog for- dítani.

Zsidó Testvérek! Tegyétek meg kötelességeket az áldozatkészségben versenyezve mutassátok meg, hogy tudtok egységge forni.

Nyilvánításotok impozáns módon szereteteleket az egyetemes zsidó ügy iránt, mindnyájunk közös érdekében adakozzatok impozáns módon az ál- talunk kezdeményezett „Restaurációs Alap” javára.

Ezt a felhívást a kolozsvári zsidó- ság száz vezető egyénisége írta elő.

Rendet ígérnek a hatóságok

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az Uj Kelet megírta, hogy dr. Me- tes Péter, Kolozsvár és Kolozsmegye prefektusa Bukarestből visszaérkezett és azonnal informáltatta magát a távolléte alatt lezajlott antiszemita zavargásokról.

Tegnap délelőtt a prefektus magá- hoz kérte a helybeli zsidóság veze- tőit: dr. Fischer Tivadart, az E. Zs. N. Sz. elnökét, Tischler Mór, az or- todox hitközség és dr. Fischer Józse- fet, a neológ hitközség elnökét és ve- lük többórás megbeszélést folytatott. A beszélgetésről dr. Fischer Tiva- dar az Uj Kelet munkatársának a kö- vetkezőket jelentette ki:

— Azon barátságos eszmecseré- ből, amelyet ma délelőtt Tischler Mór és dr. Fischer József hitközségi el- nökökkel együtt a prefektus arral folytattam, azt az impressziót sze- reztem, hogy úgy a kormány, mint a román nemzetnek vezetésre hivatott tagjai, bármily politikai párthoz tar- toznak is, az antiszemita áramlatot, mely más országokban oly végzetes következményekkel járt a közgazda- ságra nézve, határozottan perhorresz- kálják és annak Nagyromániában való megerősödését nemcsak ak nem óhajtják, hanem az ellen teljes erővel küzdeni is akarnak, eltekintve attól, hogy véle- ményük szerint komoly antiszemita mozgalomról nálunk, az előfeltételek hiánya miatt szó sem lehet s ilyenre egyes elszigetelt excessusokból követ- keztetni nem egyszerű dolog.

— A prefektus urtól megnyugtató kijelentéseket hallottunk abban a te- kintetben, hogy a román egyetemi if-

juság körében is már sajnálják a tör- ténteket, hogy az aszánprovokatók, kiknek bizonyos adott pillanatban si- került a román egyetemi ifjuság egy részét a folyó év november 28-iki meggondolatlan excessusba beleugrat- niok, ki fognak derítetteti és el fognak távolíttatni az egyetemről és hogy egy hasonló excessus megakadályozásáról, ha az netalán mégis újból megkísér- letnék, hathatósan gondoskodva van.

— Kifejezésre juttatuk a prefektus ur előtt, hogy az egész ország zsidósága, épen mert az ország hirnevének érde- kében, vagyis hazafias szempontból is szükségesnek tartja, okvetlenül elvárja a legszigorubb vizsgálatot, a felbujtók szigoru megbüntetését, a román egye- temi ifjuságnak befolyásos vezető egyé- niségek részéről való felvilágosítását és eltérítését attól az uttól, melyre lelket- len izgatók vezették, valamint méltán elvárja a rajta esett súlyos sérelemért a megfelelő erkölcsi elégtételt és az in- tézményeit ért, milliókra rugó kárak megtérítését is.

— Egyébként a prefektus urral történt beszélgetés után — úgy hiszem — megnyugtathatom Kolozsvár zsidó társadalmát, hogy a további vagyoni biztonságot vagy lesti épséget ve- szélyeztető tüntetésektől előreláthatólag nincs mit tartania, hanem nyugodtan tömörítheti erejét arra, hogy a meg- nem történté többé nem tehető, szo- moru incidens következtében romok- ban heverő, országos zsidó intézmé- nyeket az egész ország zsidóságának segítségével mielőbb helyreállítsa.

Jorga Miklós és Vajda Sándor a kolozsvári rombolásokról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A fővárosi sajtóban a nyilatkoza- toknak és interjúknak egész sora in- dult meg a kolozsvári zavargásokról és csak természetesen, hogy ha egyesek menteni is igyekeznek a román diák- ság eljárását, általában a leghatározot- tabban elítélik az eseményeket.

Jorga Miklós,

a kiváló történetíró, aki egyike a leg- népszerűbb román politikusoknak, lap- jában, a „Neamul Romanesc” vezető- helyén a következőket írja:

— Kolozsvárról olyan hírek érke- znek, amelyek valódiságában minden okunk megvan kétkelkedni, annyira tá- vol állanak népiünk szellemétől és szo- káskaitól és annyira kártékonyak ama presztizsre, amelyet oly sok szenved- déssel és igyekezettel tudtunk csak megvédeni ellenségeink vádjaival szem- ben. Bizonyos hullággal kapcsolat- ban kivertek a zsidó diákokat az egyetemről és menzájukról és, nem tu- dom mivel kapcsolatban, letéptek né- hány zsidó cégtáblát, lerombolták egy lap szerkesztőségét, tönkretették a gé- peket és a betűket a Szamosba dobták.

— Ezeket jelentik távirón Kolozs- várról és bár minden jóakaratommal azt szeretném, hogy ezek a hírek ne feleljenek meg a valóságnak, ha meg- történtek, súlyosan elítélem. Vajjon az ököl mióta érv arra, hogy valakit meg- győzzünk róla, hogy az ő vallása nem a legjobb és az ő nemzete nem a leg- méltóbb a szeretetre? Egyéb diákiün- tetésekről is beszélnek, amelyeket a kolozsvári egyetemi hallgatóság régeb- ben rendezett, az a kolozsvári diákság, amelyet arra ösztökélünk, hogy nemze- tünk igazságosságának, emberiségé- nek és a jóságának imitaképe legyen.

— Nemrégén Anastasia Dicescu kisasszony, egy moldvai bojár leánya, járt nálunk és a legrokonoszenesebb fogadtatásban részesült. És amikor a kolozsvári operában lépett fel, ellensé-

ges tüntetésben volt része. Valamivel később a nemzeti párt és a kormány harcában vett részt a diákság és Ko- lozsvár utcáin politikai pártok mellett és ellen tüntetett. Akkor azt mondták, hogy jól van, most azt kértem, milyen jogon mondják nekik ma, hogy nem jó? Az ifjuságot ne bántssuk, az szent, mint országunk jövője és ez a jövő nem egyesünké, de valamennyiünké.

Vajda Sándor

az „Adeverul”-nak a következőket mondotta:

— Föltétlen hive vagyok a diákság szabadságának. A legnagyobb tisztelet- tel legyenek az egyetemi autonómia szabadsága iránt, az egyetemen kívül azonban a diák gyakorolja polgári jogait.

— A kérdéses esetben hullágyet emlegetnek, de ez régi kérdés. Már harminc évvel ezelőtt ugyanezek a le- gendák keringtek a bécsi és prágai egyetemen, mint amilyenek ma a bu- karesti, jasi és kolozsvári egyeteme- ken. A román diákság akkor járt volna el helyesen, ha a hullágy elintézését az egyetemi hatóságoktól kérte volna, amelyek a kormány utján rendelettel megváltoztathatják a hullák mai admi- nisztrációját. Az ügyet úgy kellett volna rendezni, hogy az teljesen meg- feleljen a modern szellemnek és ne kisebbbise országunk jóhírnevét a külföld előtt.

— Kétségtelen, hogy a mozgalmat Cuzák indították és kétségtelen Cu- zának a liberálisokhoz való össze- kötötése is. Nem tudom kinek a keze játszott közre eme sajnálatos esemé- nyekben, de azt hallottam, hogy a tün- tetők nagyrésze nem is román diák volt, hanem magyar egyetemi hallga- tók és az utca csöcseléke. Arról érte- süitem, hogy a diákság legnagyobb része távolról sem tudta, hogy az excessusok ennyire túllépi határukat

és ezért az a véleményem, hogy az igazi bűnösök nem is a diákok.

A mi diákságunk sokkal megtontoltabb, számol vele, hogy a Kolozsváron történtek az egész közvélemény és az egész külföld figyelmét magukra irányítják. És különösképpen — mondotta Vajda — mely románnak állott érdekében az Uj Kelet napilap szerkesztőségének és nyomdájának lerombolása, mikor az Uj Kelet mindig a legnagyobb következetességgel és önérzettel védte a túlzott magyar sovínizmus, a zsidóság kebelén belül. A tüntetéseken résztvevő nem román elemek azért csatlakoztak a hiszékeny románokhoz, hogy eltereljék a figyelmet a maguk államellenes működéséről és szenciális hiranagyot juttassanak a külföldi románellenes propaganda számára. Mintha látnám már a hasábos tudósításokat az angol és amerikai lapokban a vandalizmusról és a vad-ságról, amellyel Romániában elnyomják a lelkiismereti szabadságot és amellyel agyonüldözik a népi és felekezeti kisebbségeket. Csak azt nem tudom megérteni, mi értelme volt annak, hogy a hatóságok ezeket a zavargásokat tényleg nézték és passzivitásukkal elősegítették, holott ezeknek semmi közük

nem volt a hirhedi zsidó hulláughöz, de mérhetetlen kárt okoztak a román nemzet jó hírnevének.

Nyilaikozott az „Adeverul”-ban a kolozsvári diákkör elnöke

Popa Adám

is, aki azt mondotta, hogy közös tanácskozássra hívta meg a zsidó egyetemi hallgatók vezetőit is, de azok nem tettek eleget a meghívásnak. Popa elnök, mint ismeretes, a hullághöz kívánta a zsidó egyetemi hallgatókkal elintézni, holott az kizárólag az egyetemi hatóságok hatáskörébe tartozik. Azt is kijelentette az egyetemi kör elnöke, hogy az antiszemita mozgalomban a magyar diákok is résztvettek és azok a „Keleti Ujság”-ban ki is jelentették, hogy az antiszemita akciót nemcsak nem tiltják el, de azt maguk is támogatják. A magyar diákok szerepéről ebben az ügyben megvan a magunk véleménye és ha a körülmények meg fogják engedni és az Uj Kelet megint régi formájában megjelentetik, vissza fogunk még térni a magyar diákok nyilatkozatára is, amelynek egy-nemely kulisszatitkáról is tudomásunk van.

Határozatlanok az egyetemi hatóságok

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kolozsvári egyetemi zavargások ügyében mindeztideig nem állott be olyan fordulat, amely a zsidó hallgatók dolgát bármilyen irányban eldöntötte volna. Szombaton, amikor a zsidó diákok érdeklődni mentek az egyetemre, a rektor kijelentette, hogy amíg a vizsgálatot meg nem indítják, nem tud határozott választ adni. Hétfőn délelőtt a vizsgálat megkezdődött, de a diákok aznap szintén nem kaphattak feleletet. A rektor ugyan felszólította őket, hogy csak látogassák az előadásokat, a döntést azonban — mondotta — előreláthatólag csak kedden délelőtt hozhatja tudomásukra. De még ez az időpont sem bizonyos. Lehet, hogy a vizsgálat elhúzódik és ebben az esetben a zsidó hallgatók megjele-

nése az előadásokon még mindig nem valószínű. Pedig az első éves orvos-tanhallgatók számára kijelölt december 5.-iki terminus is a mai napon lejár.

A Kereskedelmi Akadémián ugyan csak stagnál a kizárt diákok ügye. Ciortea igazgató tegnap újból fogadta a zsidó hallgatók küldöttségét és kijelentette nekik, hogy egyedül nincsen módjában határozni. Az ügy aktáit fel fogja terjeszteni a minisztériumhoz és addig is, amíg döntésre kerül a sor, megindítja a vizsgálatot. Mindenesetre azt ajánlja a zsidó hallgatóknak, hogy mindaddig, amíg az ügy el nem simul, ne látogassák az előadásokat, nehogy megjelenésükkel esetleges újabb zavargásokra adjanak okot.

Az antiszemita tüntetések az iparkamara közgyűlésén

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az a nyugtalan hangulat, mely az antiszemita tüntetések következtében Kolozsvár, sőt egész Románia belső nyugalomát megháborgatta, élénk visszhangot talált a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara december 3-án, vasárnap délelőtt tartott közgyűlésén is. A közgyűlést dr. Metes Péter prefektus nyitotta meg, felolvasta a választások jóváhagyásáról szóló miniszteri leiratot és beiktatta a kamara új tagjait.

Az egyes bizottságok megválasztása után a kamarai közgyűlés a kolozsvári antiszemita tüntetések kérdésével is foglalkozott s ebben a kérdésben egyik kolozsvári nagykereskedő a következő deklarációt olvasta fel:

A mai súlyos gazdasági életben óriási munkára, az idegeknek vég-sőkig feszített munkaképességére van szüksége minden kereskedőnek, iparosnak és vállalkozónak, hogy kötelességének eleget tegyen, hogy a piacot minden meg-rázkódtatástól megóvja.

Mertlegyünk azzal tisztában, hogy a közgazdasági életben nem lehet egyes egyéneket megtámadni anélkül, hogy az egész piac megrendülését ne veszélyeztessük.

Aki valamely egyéni megbánt, az közvetve megsért másokat is és sohasem lehet tudni, hogy az egyik kereskedőnek megbántása mikor és milyen mértékben sújtja a másikat.

Épen ezért általános érdekű kívánság az, amit tolmácsok, hogy a kereskedelmi és iparkamara mai közgyűlése jelenise ki azon véleményét, hogy elvárja a kereskedők személyi épségének és vagyonának mindennemű excesszus ellen való megvédését.

Mi, kisebbségiek, tudatában vagyunk annak, hogy ezek a támadások főleg ellenünk irányulnak, azonban egyrészt újlag hangsúlyozzuk a közös érdekeket, más-

részt kiemeljük azt a munkánk utján kiérdemelt súlyt, amelyet a piacon elfoglalunk és amelyet mi eddig is és ezután is Nagyrománia konszolidációja érdekében kívánunk érvényesíteni.

Sajnálom, hogy Metes prefektus ur időközben eltávozott körünkől, mert figyelmét fel akartam az eseményekre hívni és várni a vagyon és a közrend biztosítására irányuló intézkedéseit.

A deklaráció és a felszólalás mely benyomást tett a közgyűlés tagjaira, akik nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül élesen elítélték a Kolozsvár kereskedelmi és ipari életét is megbénító zsidóellenes heccekét. Gilescu és Pop Sever a kamara új alelnöke készséggel kijelentették, hogy minden tekintetben rendelkezésére állanak a zsidó kereskedőknek és hajlandók a küldöttséget Petala tábornok és Metes prefektus elé vezetni. A közgyűlés azonban Negrutiu elnök indítványára, aki kijelentette, hogy a kereskedők személyi védelmére és vagyonbiztonságára a szükséges intézkedéseket már megtették, elállt a küldöttség megalapításától, fentartotta azonban magának a delegáció küldésének jogát arra az esetre, ha annak szükségessége felmerülne.

A kamarai közgyűlésnek a kisebbségeket illetőleg még egy igen jelentős mozzanata volt. Egyik tag arra kérte Pop Sever alelnököt, hogy a nemzeti kisebbségekkel, tehát a zsidókkal és magyarokkal szemben a jövőben ne használja az idegen, „straina” kifejezést és az új vezetőség hasson oda, hogy a kereskedők és iparosok érdekeit nemzetiségi és vallási különbség nélkül megvédjék. Pop alelnök a közgyűlés plénuma előtt kijelentette, hogy az „idegen” kifejezés használata részéről nem szándékos volt, azt visszavonja és megígérte, hogy mint a kamara egyik vezetője, a jövőben minden megtámadott tag jogos érdekét megvédi,

Nem bucsuzunk

Soha nem készültük olyan nehezen sorok, mint ezek. Az ujság az élet és az események tükré, az ujságíró objektív szemléletű, aki benső lázait elfojtja és hideg szemmel nézi, nyugodt tollal mondja el a történeteket. Ez a lap több volt az ujságnál: nemcsak látott, nemcsak elbeszélte, ami a külvilágban, mellette, vagy tőle távol történt: ennek az ujságnak a munkásai szomorú és megbántott emberek igazságának védeimzői voltak, minden megsértett igazságért, akármilyen hajlékban érte az arcucsapás, sikra szállottak. Nehéz nekünk leírni ezeket a sorokat. Mindig mások bajáért véreztünk, minden sajtást átvettünk, átértettünk, — óh hányszor átszenvedtünk! — és minden harcunkat másokért harcoltuk. Nehéz nekünk leírni e sorokat, amelyek magunkról beszélnek. Hallgatni szeretnénk róla, szeretnénk magunkba fojtani, senki-nek se adnánk belőle, mi csak venni tudunk mindenünne, mindenkitől: sebeket, jajojait és szomorúságokat. Miánket megtartjuk egészen magunknak. Az eseményeket tárgyalunk, napról-napra hűséges krónikásai voltunk, az események most betörték kapuinkon, elsodorták vagyonunkat és arcultották igazságunkat. Nem maradt egyebünk, csak emlékeink. Ezen a napon, amikor rövid időre le kell tennünk igazságot hirdető tollunkat, a fegyvert, amellyel az üldözöt-

Ne hagyjátok el a zsidó színészeket

Más alkalmat, szebbet, örömmel és elismeréssel teljesebbet érdemeltek volna. A mi derék jiddiseink. Gazdagságban túlaradó zsidó kulturának szegényes, rongyokba burkolt hirdetője: a zsidó szinpad. És így kellett történnie: talán másodszer irunk róla hosszasan és második írásunk már telve szomorúsággal és aggodással. A zsidó szinpadot, a mi rongyokba öltözött drága Sabbat-hercegnőket is megérintette a pusztítás szele. A rekkio hősei a kultúra fészkeit gyűlölik legjobban, mert a kultúra a legerősebb ellenségük. Romboló dühükben ezért támadták meg elsősorban a zsidóság három kulturfészekét, a Nemzeti Szövetséget, az Uj Keletet és a zsidó szinpadot, a Habimát. Most csak erről a legutolsóról, a leggyöngébből, kicsiny csenevészünkről esszen szó. Mert rövid időre bár, de elmúlunk. Talán, ha egy vagy két hétre. Addig, amíg az Uj Kelet elpusztított nyomdáját újra üzembe tudjuk helyezni. Addig nem lesz alkalmunk írni róla. Hogy a zsidóknak szívbe véssük. Hogy szeressék a mi kicsiny csenevészünket. A zsidó szinpadot.

Mert a zsidó szinpadot, a mi rongyokba öltözött drága Sabbat-hercegnőket is megérintette a pusztítás szele. A romboló furia ugyan dolga végezetlen takarodott ki helyiségeiből. A székek azonban mégis üresen nézik az esti előadásokat. Kolozsvár zsidó közönsége megriadtan húzódik vissza, aki csak teheti, az est beálltával nem mutatkozik az utcán: a pusztító szűgyenletes munkája már elült, de az embergyűlölet szele még ott lebeg látatlanul Kolozsvár sikátorai fölött. Ne engedjük egyik kulturintézményünk elpusztulni, elsorvadni a gyűlöletnek fojtogató szelében. Jiddiseink ott állanak, sirnak és nevetnek esténnként kicsiny, árva szinpadunkon és zsidó írók hangos gondolatai ölelik magukhoz a megnyugvást, a pihenést, a feledést vágyó zsidó lelket. A zsidó közönség szeresse őket és szeresse a jiddis szót, mely előmlik szájukon. Mert bizony: nagyon szeretnünk kell saját magunkat, mert ha mi nem: másnak, idegeneknek, még az ördögnek sem kellünk.

Es mi tudjuk, hogy van szeretnivaló rajtunk. Mi tudjuk és üzenjük Kolozsvár zsidóinak, hogy rongyokba öltözött is hercegő a mi Sabbat-hercegnőnk, meséknek drága királykisasszonya a mi zsidó kulturánk a többi népek kulturái között és művészek, istentől adott tehetségűek ennek a kulturának interpretálói, a mi színészeink, a jiddisek, a drágák, a hősök, akik megnevettek a száját a

kért harcoltunk, magunkhoz öleljük emlékeinket.

Visszanézünk arra az utra, amelyet megjárunk. Nézzen velünk vissza mindenki, aki utunkat kísérte, szemmel tartotta, követte. És mondjon ítéletet. Mi e nehéz órákban eláztatban lehajtuk a fejünket. Ezekben a nehéz órákban hátran lépünk az ítélet elé: minden szavunk igazságot hirdett, emberi jót, békességet, megértést, fejlődést. Kicsiny műhelyünkben minden megsértett igazság kopogtatás nélkül belépett, tollunkkal és emberi erőnkkel mindenki mellé odaállottunk, akinek baja volt. Sérrelme, fájdalma. Nem néztük, ki honnan jött: zsidó volt és testvérünk, ember volt, akit bántottak. A napi események johanó árából kiragadtuk kisemberek elrejtőző történeteit. Semilyen párt, semilyen érdek nem befolyásolt, mi csak egyet ismertünk: az igazságot. Ez az ujság nem a kiváltságosok ujságja volt, nem a keveseké: minden zsidóé. Akik írták, zsidók és emberek, ha néha hangjuk keményebben ütött le valahol, nekünk fájt legjobban. De akkor is, mindig magasabb zsidó célok és magasabb emberi igazságok parancsoltak. Nem kérkedés, — kérkedhettünk-e megtépességgünkben? — megtettük kötelességünket. Kötelességünk teljesítése közben zúztak le ránk a romboló öklök. A lap munkásai egy ideig hallgatni fognak, de nem bucsuznak. Őrei voltak az erdélyi zsidóság érdekeinek, őrei maradnak a jövőben is.

Az antiszemita tüntetések az iparkamara közgyűlésén

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az a nyugtalan hangulat, mely az antiszemita tüntetések következtében Kolozsvár, sőt egész Románia belső nyugalomát megháborgatta, élénk visszhangot talált a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara december 3-án, vasárnap délelőtt tartott közgyűlésén is. A közgyűlést dr. Metes Péter prefektus nyitotta meg, felolvasta a választások jóváhagyásáról szóló miniszteri leiratot és beiktatta a kamara új tagjait.

Az egyes bizottságok megválasztása után a kamarai közgyűlés a kolozsvári antiszemita tüntetések kérdésével is foglalkozott s ebben a kérdésben egyik kolozsvári nagykereskedő a következő deklarációt olvasta fel:

A mai súlyos gazdasági életben óriási munkára, az idegeknek vég-sőkig feszített munkaképességére van szüksége minden kereskedőnek, iparosnak és vállalkozónak, hogy kötelességének eleget tegyen, hogy a piacot minden meg-rázkódtatástól megóvja.

Mertlegyünk azzal tisztában, hogy a közgazdasági életben nem lehet egyes egyéneket megtámadni anélkül, hogy az egész piac megrendülését ne veszélyeztessük.

Aki valamely egyéni megbánt, az közvetve megsért másokat is és sohasem lehet tudni, hogy az egyik kereskedőnek megbántása mikor és milyen mértékben sújtja a másikat.

Épen ezért általános érdekű kívánság az, amit tolmácsok, hogy a kereskedelmi és iparkamara mai közgyűlése jelenise ki azon véleményét, hogy elvárja a kereskedők személyi épségének és vagyonának mindennemű excesszus ellen való megvédését.

Mi, kisebbségiek, tudatában vagyunk annak, hogy ezek a támadások főleg ellenünk irányulnak, azonban egyrészt újlag hangsúlyozzuk a közös érdekeket, más-

— Az Uj Kelet könyvosztályának új módjában van a könyvvásárló közönség rendelkezésére állni.

Magyar Színház

Kedd: Hazudik a muzsikaszó. (Operett-újdonosság, 6. előadás. Rendes hely-árrakkal. Bérlétszinetben.) Szerda: Átarcok. Újdonosság (7-edzer. Rendes hely-árrakkal. Napi bérlés 50. szám B.) Csütörtök: Kékszakáll 8-adik felesége. (Újdon-ság 4-edzer. Rendes hely-árrakkal. Napi bérlés 51. C.)

Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő Kiadó: Kadima RT, nyomása.

Vasár

Jelente-
misták leg-
határozat-
kába viss-
akciói ind-
A parasz-
lent a ka-
ahol celd-
ség idege-
megjelené-
fektet az-
sére a tör-
intézni a-
ne provok-
sítsanak k-
jedt hírek-
tért a par-
lentette,
tér vissza.

mai ülése-
kezelést tá-
pénzügym-
ték a libe-
higgadtan
A kamara-
totta meg-
lentében
larációt ol-
kormányt
visszaélés-
a parasztp-
ározza el,
a parlame-
metetésse

Ar-
a fran-

Páris,
éritesülése
preliminár-
fogja, ho-
rövid mor-
Angol kör-
brüsszeli l-
összeülhe-
elengedni
ka a franco-
járul a né-
A jóvátéte-
nak kiltatá-

Páris,
ség jelente-
tanácsa el-
sége ell-
bizottság-
sajtó heve-
mert ez
katonai el-

Herm

Berlini
hárek szeri-
tant hatalm-
ket tesz a-
mány a
egyért. A
ferencia elő-
sére újabb
lyeknek a
pénzügymir-
„Matin” be-
a Poincare-
ket végreha-
tól, hogy
Németország-
egyese hely-
fognak meg-
a birodalmi
az antantta
az esetben
sitja a nem-
A lap pess-
német közt-
pecsételve.
írja, hogy l-
csak az let-
körök rábit-
arra, hogy
francia kor-

Az „Ev-
szerint, ha
lentett akci-
lyos bon-
Európában.
kormánynak
kisérelni,
Németország-
amely meg-
keinek.

arra az utra, amek. Nézzem velünk vis- aki utunkat kísérté, ta, követte. És mond- e nehéz órákban oia- k a fejünket. Ezekben k a bátran lépünk az den szavunk igazságot eri jót, békeséget, ödést. Kicsiny mühe- megsértett igazság- ül belépett, tollunkkal nkel mindenki mellé nek baja volt, sé- a. Nem néztük, ki idő volt és lesivérünk, kit bántottak. A napi anó árjából kiragad- elrejtőző történeteit, semilyen érdek t, mi csak egyet is- zást. Ez az újság ágosok újságja volt, ké: minden zsidóé. idők és emberek, ha eményebben ütött le fájt legjobban. De dig magasabb zsidó bb emberi igazságok em kérdés, — kér- gteppességünkben? — sségünket. Kötelessé- közben zúztak le öklök. A lap mun- hallgatni fognak, de Őrei voltak az ér- érdekeinek, őrei ma- is.

zsinészeket

ején és ősi fájdal- hogy feledezzék a aiakat. ritikánk becsületes most, amikor néhány módunkban róluk Kelet néhány napig, nyomdákban fölépít- kénytelen lesz el- t. A zsidó kulturának egyik hirdetője némul idő ige hirdetőjének sa ez ahhoz, aki a rövid idején is hasá- zótt erővel hirdetik A kolozsvári zsidó meg hálaival és merését. Megérdem- vészek és kitalásai erősen javultak.

Páris, dec. 2. A „Petit Parisien“ értesülése szerint Bonar Law a londoni prelimináris konferencián javasolni fogja, hogy Németország részére rövid moratóriumot engedélyezzenek. Angol körökben nem hiszik, hogy a brüsszeli konferencia még ez évben összehajlik. Az angolok hajlandók elengedni Franciaország adósságait, ha a francia kormány viszont hozzájárul a német jóvátétel megszervezéséhez. A jóvátételi kérdés békés megoldásának kitalásai erősen javultak.

Páris, dec. 2. A Reuter-ügynökség jelentése szerint a nagykövetek tanácsa elhalasztotta, hogy a szövetséges ellenőrzőbizottság katonai bizottsággal fogja felcserélni. A német sajtó hevesen tiltakozik e terv ellen, mert ez Németország fokozatosabb katonai ellenőrzését jelentené.

Hermes pénzügyminiszter

Párisba utazott

Berlini politikai körökben elterjedt hírek szerint a német kormány az antant hatalmáknál legközelebb új lépéseket tesz a jóvátételi ügyben. A kormány a jóvátételi kérdésben teljesen egyetért. A kormány a brüsszeli konferencia előtt a saját kezdeményezésére újabb javaslatokat fog tenni, amelyeknek a megtárgyalására Hermes pénzügyminiszter Párisba utazik. A „Matin“ berlini levelezője jelenti: Ha a Poincare által tervezett intézkedéseket végrehajtják, akkor tartani kell attól, hogy általános sztrájk tör ki Németországban. Nem lehetetlen, hogy egyes helyeken fegyveres ellenállást fognak megkísérlni. Nyilvánvaló, hogy a birodalmi gyűlés szembehelyezkedik az antanttal, sőt valószínű, hogy ebben az esetben a német kormány kiutasítja a nemzetközi ellenőrzőbizottságot. A lap pesszimista jelentése szerint a német köztársaság bukása meg lenne pecsételve. A „Matin“ levelezője azt írja, hogy Németország utolsó reménye csak az lehet, ha az angol pénzügyi körök rábírhadják a londoni kormányt arra, hogy Párisban óvást emeljen a francia kormány szándékával szemben.

Az „Evening Standard“ jelentése szerint, ha a francia sajtó által bejelentett akciót tényleg megindítják, súlyos bonyodalmak lesznek egész Európában. A lap szerint az angol kormánynak kötelessége volna megkísérlni, hogy Franciaország jusson Németországgal olyan megállapodásra, amely megfelel mindkét ország érdekeinek.

Sz. központi közli mindazok- en megkeresés- a Szövetséghez, elek a rombolá- usztulak. Ezért den elintézetlen esést az illetők k meg a Zsidó ég központi iro- Calsa Regele

let könyvosz- módjában van közhetség ren- ni.

Színház

uzsikaszó. (Operett- szor. Rendes hely- színetben). Renság (7-édszer. Ron- kal. Napi bérlét 50. adik felesége. (Ujdon- Rendes helyárakkal. C)

r. Marton Ernő RT, nyomása.

A parasztpárt a parlamentben

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Jelentette az Uj Kelet, hogy a caranisták legutóbbi vezetőségi ülésén elhatározták, hogy a parlamenti munkába visszatérnek és ott a leghevesebb akciót indítják meg a kormány ellen. A parasztpárt tegnap valóban megjelent a kamarában és a szenátusban, ahol deklarációt olvasott fel. A többség idegesen fogadta a parasztpárt megjelenését. A kormány, amely sulyt fektet az ellenzéki pártok megjelenésére a törvényhozásban, felhívást fog intézni a többségi párt tagjaihoz, hogy ne provokálják az ellenzékét és tanácsanak konziliáns magatartást. Elterjedt hírek szerint a néppárt is visszatért a parlamentbe, de Averescu kijelentette, hogy ő maga semmiesetre se tér vissza.

A kamara

mai ülése előtt a kormánypart értekezletet tartott, amelyen Bratianu Vintila pénzügyminiszter és Orleanu elnök kérték a liberálisokat, hogy viselkedjenek higgadtan a parasztpártjakkal szemben. A kamara ülést fél négy órakor nyitotta meg Orleanu a parasztpárt jelenlétében. E párt részéről Junian deklarációt olvasott fel, amely támadja a kormányt a választásoknál elkövetett visszaélések miatt. Majd kifejti, hogy a parasztpárt kongresszusa azért határozta el, hogy a párt térjen vissza a parlamentbe, hogy ez utolsó figyelmeztetéssel igyekezzék meggátolni az

antidemokratikus alkotmány létrejöttét, amelyért a parasztpárt elhárít minden felelősséget magáról. Felszólítja a kormányt és a liberális pártot, ébredjen fel benne a felelősségérzet, amely nélkül az országot kormányozni nem lehet. Perceteanu, Balanescu kisebb bejelentései után Brati nu Vintila felhívta a képviselőket, tanulmányozzák a benyújtott pénzügyi javaslatokat. Jorga parlamenti iniciatívából törvényjavaslatot nyújt be egy egyházi múzeum létesítésére. Ezután a kamara tagjai a bizottságokban folytatták a munkát.

A szenátus

ülését 4 órakor nyitotta meg Ferechide elnök a parasztpárti szenátorok jelenlétében, ami a liberális szenátorokat láthatóan felhangolta. Román szenátor kérdést intéz a hadügyminiszterhez a konstancai kikötő haditengerészeti bázissá átalakítása tárgyában. Costahescu parasztpárti szenátor fölolvassa ugyanazt a deklarációt, amelyet Junian a kamarában előterjesztett. Banu kultuszminiszter válaszában kifejti, hogy a parasztpárt visszatérése a parlamentbe azt jelenti, hogy felhagyott azzal a tévhittel, mely szerint az alkotmányozó nemzetgyűlés törvénytelen volna. Ehhez csak gratulálni tud a pártnak.

A kamara legközelebbi ülése kedden lesz, a szenátus pedig szerdán fog csak összeülni.

Anglia elengedi a francia adósságokat

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, dec. 2. A „Petit Parisien“ értesülése szerint Bonar Law a londoni prelimináris konferencián javasolni fogja, hogy Németország részére rövid moratóriumot engedélyezzenek. Angol körökben nem hiszik, hogy a brüsszeli konferencia még ez évben összehajlik. Az angolok hajlandók elengedni Franciaország adósságait, ha a francia kormány viszont hozzájárul a német jóvátétel megszervezéséhez. A jóvátételi kérdés békés megoldásának kitalásai erősen javultak.

Páris, dec. 2. A Reuter-ügynökség jelentése szerint a nagykövetek tanácsa elhalasztotta, hogy a szövetséges ellenőrzőbizottság katonai bizottsággal fogja felcserélni. A német sajtó hevesen tiltakozik e terv ellen, mert ez Németország fokozatosabb katonai ellenőrzését jelentené.

Hermes pénzügyminiszter

Párisba utazott

Berlini politikai körökben elterjedt hírek szerint a német kormány az antant hatalmáknál legközelebb új lépéseket tesz a jóvátételi ügyben. A kormány a jóvátételi kérdésben teljesen egyetért. A kormány a brüsszeli konferencia előtt a saját kezdeményezésére újabb javaslatokat fog tenni, amelyeknek a megtárgyalására Hermes pénzügyminiszter Párisba utazik. A „Matin“ berlini levelezője jelenti: Ha a Poincare által tervezett intézkedéseket végrehajtják, akkor tartani kell attól, hogy általános sztrájk tör ki Németországban. Nem lehetetlen, hogy egyes helyeken fegyveres ellenállást fognak megkísérlni. Nyilvánvaló, hogy a birodalmi gyűlés szembehelyezkedik az antanttal, sőt valószínű, hogy ebben az esetben a német kormány kiutasítja a nemzetközi ellenőrzőbizottságot. A lap pesszimista jelentése szerint a német köztársaság bukása meg lenne pecsételve. A „Matin“ levelezője azt írja, hogy Németország utolsó reménye csak az lehet, ha az angol pénzügyi körök rábírhadják a londoni kormányt arra, hogy Párisban óvást emeljen a francia kormány szándékával szemben.

Az „Evening Standard“ jelentése szerint, ha a francia sajtó által bejelentett akciót tényleg megindítják, súlyos bonyodalmak lesznek egész Európában. A lap szerint az angol kormánynak kötelessége volna megkísérlni, hogy Franciaország jusson Németországgal olyan megállapodásra, amely megfelel mindkét ország érdekeinek.

„Görögországban megérett a helyzet a köztársaságra“

Venizelosz sürgött a köztársaságot. András herceg a bíróság előtt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Róma, december 2. Franciaország római nagykövete felvilágosítást kért a külügyminisztériumtól Mussolininek ama kijelentése miatt, amely szerint Franciaország hiusította meg a szövetségeseknek a volt miniszterek kivégzése érdekében tervezett közbelépését. A Stefani-ügynökség jelentése szerint a francia nagykövét azt a választ kapta, hogy Mussolini kijelentéseit tévesen interpretálta a sajtó. Mussolini közölte az athéni olasz követtel, hogy az olasz kormány megtagadja a jelenlegi görög kormány elismerését.

Venizelosz köztársaságot akar

Athén, december 2. A görög lapok közlik Venizelosznak egy levelet, amelyben kijelenti, hogy Görögországban a helyzet megérett a köztársaságra és jobb előbb kikiáltani a köztársaságot, mint ezt az ideiglenes állapotot fenntartani. Lausannei görög delegátusok szerint Venizelosz nem avatkozik bele a görög eseményekbe, de ha Anglia a konferencián szóba hozná ezeket, akkor Venizelosz is utalni fog az irországi kivégzésekre.

András herceg pere

Athén, dec. 2. András görög hercegnek a király fivérének, főtartályalása hétfőn kezdődik. A haditörvényszék elnöke Vlahopoulos tábornok. András herceg a görög lovasság főparancsnoka volt. A herceget Athén főterén nyilvánosan degradálni fogják. Az athéni forradalmi bizottság elrendelte Netaxasnak, az ellenzék vezérének letartóztatását. Attól tartanak, hogy Netaxas szintén ki fogják végezni. A tráciai guerrilla-harcok nagy nyugtalanságot keltenek. Ötezer menekült elfoglalta Guguigina városát, amelyet teljesen kifosztottak. A mozgalom terjedőben van Dedeagacs felé. A lázadók provizórikus kormányt alakítottak.

— **A mizrachi új kolóniája Palesztinában.** A mizrachi cionista mozgalom „Hamizrachi hacair“ nevű frakciója új mizrachi kolóniát alapít Palesztinában. Erre a célra Jeruzsálem közelében ezer dunám területmű földet már meg is vásároltak. Az új kolónia neve „Hakfar Haivri“.

HIREK

Vita az utódállamokról az angol alsóházban.

Londonból jelentik: Az alsóházban Asquith Európa gazdasági helyzetével kapcsolatban megemlítette, hogy a békeszerződéseknél meg kellett volna akadályozni a mesterséges gazdasági korlátok felállítását Ausztria és az utódállamok között. Bonar Law beismerte, hogy a dunai monarchia felosztása egyik szóbanforgó országnak sem vált hasznára. Hangsúlyozza azonban, hogy azokban az időkben ezeknek a kis nemzeteknek lelkében az önrendelkezés eszméje volt a legerősebb, amelyről lebeszélni nehéz lett volna őket.

Élelmiszereket vásárol az orosz kormány.

Berlinből jelentik: a szovjetkormány 350.000 aranydollárt kapott az eladott templomi kincsekért. Ezt az összeget élelmiszerek vásárlására fordította. Több mint 600.000 pud gabonát és nagymennyiségű egyéb élelmiszert vett az éhségsújtotta területek számára.

Egy volt szerb miniszter becsületesérségi pere.

Eszékről jelentik: Érdekes per folyt le a napokban az eszéki bíróság előtt. Dr. Krnic volt miniszter a múlt évben az eszéki „Hrvatski List“ című lapban cikket írt, amelyben Pribicevics Szvetozárt „bitang“nak nevezte. A cikk miatt Pribicevics feljelentést tett dr. Krnic ellen. A tárgyaláson a vádlott kijefette, hogy a „bitang“ szót nem sértő értelemben használta, hanem csak azt akarta ezzel mondani, hogy Pribicevics folyton változtatja a politikáját. Kijelentette továbbá, hogy ezt a szót azelőtt nem ismerte, csak Belgrádban hallotta először. Minthogy a szerb újságok gyakran használták a „bitang“ (mangup) kifejezést, a vádlott indítványozta, hogy a szó valódi jelentéséről belgrádi újságírókat, köztük Cicvarics Krszlát hallgassák ki szakértő tanúként. A bíróság az indítványnak nem adott helyet, hanem dr. Krnicet büntőnek mondotta ki és 14 napi elzárásra, vagy 1400 dinár pénzbüntetésre ítélte.

Havanezer frank elűnt a belgrádi főpostán.

Belgrádból jelentik: Az elmúlt héten a belgrádi Narodna Banka címere egy svájci banktól három pénzeslevél érkezett a belgrádi postára. A bank azonban csak két pénzeslevelet kapott meg, a harmadik, egy 60.000 frank tartalmú pénzeslevél elűnt. A vizsgálat megállapította, hogy a leveleket egy Milosevics Dimitrije nevű husz éves ideiglenes postás vette át, aki két levelet kiosztott kézbesítés végett, a harmadikat pedig fiókjába rejtette. Később látták Milosevicsot egy borpincében mulatni. A könnyelmű fiatalember tagadja a sikkasztást.

Knut Hamsun nem engedi meg családjának a „Hamsun“ név viselését.

Christiániából jelentik: Knut Hamsun, a híres norvég író annyira féltékeny és büszke nevére, hogy még legközelebbi rokonainak sem engedi meg, hogy a Hamsun nevet használják. Midőn a költő még csak egyszerű költő volt, a Pedersen családnevet viselte s a Hamsun nevet — szülőhelyének nevéből — csak akkor vette föl, midőn költői művei által kimagaslott családjából. Állítólag nevé is azért változtatta meg, mert minden kapcsolatot meg akart szakítani környezetével, amelyhez oly sok nyomorúság emléke fűzte. A költő ezért magánjogi megsértését s új világa béhésségének durva megzavarását látta abban, midőn bátyja, aki vámenlőn, ugyanazon nevet vette fel, mint a költő s amelynek ő oly nagy dicsőséget szerzett. Knut Hamsun most pert indított bátyja ellen, hogy törvényes uton kényszerítse a Hamsun névről való lemondásra. Norvégia egész irodalmi világa nagy érdeklődéssel néz a per kimenetelére.

Zsidó képviselő az angol alsóházban.

Az új angol alsóházban összesen tizennégy zsidó képviselőt választottak meg, akik közül Mionei de Rothschild, sir Alfred Mond (volt postaügyminiszter), Sa-

muel Samuel és Bruno Cohen őrnagy, mindketten Samuel kormányzóinak közeli rokonai, cionisták. A régi zsidó képviselők közül Montagu, a volt indiai államtitkár, kibukott. Montagu tudvalevőleg egyik radikális ellenzője volt az angol Palesztina-politiháarak és az angol anticionista mozgalom vezető személyisége.

Hat hétre ítéltek Danszky főhadnagyot.

Budapestről jelentik: A Landau-perben a honvédtörvényszék mint ítélő bíróság Danszky főhadnagyot közhivatali kötelezettségek ellen tetleges bántalmazás által elkövetett vétségben, valamint a katonai őr elleni bántalmazás vétségével büntőnek monodta ki és ezért hatheti foglár-fogságra ítélte. A hivatalos hatalommal való visszaélés, valamint a fegyvelmésértés büntetnének vádja alól bizonyíték hiányában felmentették. Liszkovszky Pál hadnagyot és Gonda László tiszthelyettesét a hivatalos hatalommal való visszaélés vádja alól felmentették, csupán a szolgálati kötelezettség ellen tetleges bántalmazás által elkövetett vétségben monodta ki büntőnek őket, amiért tizennégy-tizennégy napi foglár-fogságra ítéltek. A katonai ügyész, az elítéltek és a védők fentartották a jogot, hogy a felelősség kérdésében három napon belül nyilatkoznak, az ítélet tehát még nem jogerős. A büntetést a három elítéltnél a vizsgáló bírósággal kitöltöttnek vették.

Letartóztatták egy vámhivatali tisztviselőt.

Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter vizsgálót indított a nepolocauci vámhivatali visszaélései ügyében. Az államot megkárosító kereskedőkre eddig kétfélmillió lei bírságot róttak. A büntő tisztviselőket letartóztatták, a vizsgálat tovább folyik.

Négyszáz lányász benrekezt egy felrobbant amerikai bányában.

Párisból jelentik: Borzalmas bányaszerencsétlenség történt az alabamai Bessemer-bányákban. Az egyik tárnában felrobbant a bányalég és az explozió más tárnákra is áterjedt. A szerencsétlenség idején majdnem négyszáz bányász volt lent a mélységben. Sorsukról még nincs hír.

Uj Keren Majjeszód-akció Amerikában.

Az Északamerikai Egyesült Államok területén a múlt esztendőben megindított Keren Hajjeszód-akció egy év leforgása alatt kerek összegben ötszázezer fontot (körülbelül háromszáznyolcvanmillió leit) eredményezett. A Keren Hajjeszód-akció sikere az amerikai zsidóság vezetőit arra indította, hogy újabb mozgalmat indítsanak Palesztina fölépítése ügyének érdekében. Az újabb akció októberben kezdődött meg. Az első hónap száztizenkilecezer dollárt (körülbelül tizenhétmillió leit) eredményezett, míg a múlt év októberében összesen csak negyvennégyezer dollárt tudtak összegyűteni, úgy hogy az amerikai zsidóság részvétele a Keren Hajjeszód-akcióban számszerűleg megötszörösödött.

Ujabb szankciókkal fenyegetik a németeket. Párisból jelentik: A nagykövetek tanácsa jeyzéket intézett a német kormányhoz, amelyben közli, hogy mivel Németország megtagadta az elégtétel nyújtását a stettini, ingelstadi és passani incidensekért, — ahol tudvalevőleg a szövetséges bizottság tisztjeit inzultálták, — december 10-éig feltétlenül teljesíteni kell a szövetséges bizottság által kívánt elégtételt. Ellenkező esetben újabb szankciók következnek. A három városnak egyenként 500.000 aranymárka bírságot kell fizetnie. Amennyiben ezt az összeget határidőig be nem fizetik, akkor a szövetséges bizottság a megszállott területekről fogja az összeget a német kormány terhére behajtani.

Kibocsátották az új osztrák jegybank részvényeit.

Bécsből jelentik: Az osztrák jegybank-részvények első szakaszának, valamint a hatmillió dolláros belső aranykölcsönnek aláírása december 4-én kezdődik és december 30-ikáig tart. Az aranykölcsönöt koronában is be lehet fizetni, mely esetben a dollárt 70.000 koronával, vagyis a mai árfolyamon aluli árnban számítják. Az aranykölcsön kincstárjegyei nyolc százalékos kamatoznak. A visszafize-

tés alkalmával a kincstári jegyek aláírói tetszésük szerint dollárt, vagy a koronában befizetett összeget kapják. A kölcsön biztosítékául a vámok és a dohányfőzsdék bevétele szolgál. A kölcsön hathavi lejáratu és azt nemzetközileg elhelyezendő szanalási hitelek első részleteiből fizetik vissza. A kölcsön aláírói messzemenő adóamnesztiát és adókedvezményt élveznek és joguk van arra, hogy az aláírt kincstári jegyek negyven-nyegen dollárja után kedvezményes áron, száz aranykorona névértékben, vagyis husz dollárért átvegyék az új jegybank egy-egy részvényét. A jegybank részvényei, amelyek huszonöt aranykoronás negyedrésvényekben is kibocsátásra kerülnek, lehetőleg beföldön helyezendők el. A kis aláírókat előnyben részesítik, hogy a részvényeknek a közönség széles körében való elhelyezését biztosítsák.

— Kolozsvár víz nélkül marad. Szombaton délelőtt Kolozsvár közönsége arra a meglepetésre ébredt, hogy a vízvezeték felmondta a szolgáltatást. A városi vízműgazdagságnál kapott felvilágosítás szerint a városlan vízhiány oka az, hogy a nagy hideg miatt a vezetékben megfagyott a víz. Szakértői vélemény szerint a vízhiány tartósan mutatkozik, sőt az is komplikálni fogja, hogy a régi csövek nem bírják ki a megfagyott víz nyomását és repednek. Ez esetben a vízhiány katasztrófálissá lehet, ha a város sürgősen meg nem javítja és ki nem bővíti a vízvezetési hálózatot.

— Militarizálják a kolozsvári villamosművet? Az a váratlan fordulat, hogy a belügyminiszter nem hagyta jóvá a Ganz-cég ajánlatát és az ügy iratait a Curtea de Casatie elé utalta, krízis elé állította Kolozsvár villanyellátását. Négy hét múlva lejár a Ganz-cég bérlete, melynek átadását már elsején meg kellett volna kezdeni, s minthogy addigra döntés alig várható, a város sötétben marad, az ipartelek hajtórő nélkül. Az ugyanis nem valószínű, hogy a Ganz-cég továbbra is vállalni fogja a villanytelep vezetését, amikor az a veszély fenyegeti, hogy két hónap múlva elveszik tőle a bérletet. A súlyosan fenyegető áramhiány megelőzésére illetékes körökben az a terv merült fel, hogy az üzemet militarizálni fogják, amíg az új bérlet ügyét a minisztérium el nem intézi.

KÖZGAZDASÁG

A szállítás újabb nehézségei

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A romániai szállítás problémája újabb nehézségekkel küzd. A sérelmes kamionásrendelet és az elvámolás monopolizálása felett még nem csendesedtek le a felizgatott kedélyek, máris újabb sérelem érte a romániai szállítókat és importőröket.

A Duna- és tengerhajózási idegen szállítók és hajózási vállalatok blokkba tömörültek, egységes kartellt szerveztek és megakadályozták, hogy a romániai szállítók, akik nem tagjai a kartellnek, szállítmányhoz jussanak.

A romániai szállítók tiltakozása alapján a közlekedésügyi és kereskedelmi minisztériumok a szállítók szindikátusával karöltve már megtette a szükséges intézkedéseket a veszélyeztetett érdekek megvédésére.

Az árubiztosítás tekintetében is panaszkodnak a romániai szállítócégek. Általános kötelezővé akarják tenni az árubiztosítást és a biztosítási díjat az áru értékének 7-5 ezrelékében állapítanák meg. Ez a kulcs igen magas. Ha az árubiztosítást egységesen és általános kötelezővé teszik, úgy 2-3 ezrelék díjtétel is fedezetet nyújt a biztosítóintézet esetleges rizikójára. Érthetetlen módon a bukaresti kereskedelmi és iparkamara is a kötelező árubiztosítást javasolja, holott a CFR. szavatossági kötelezettsége — ha papíron is, — de teljes egészében fennáll.

A kamionásrendelet módosítása alkalmával felmerült sérelmek orvos-

lása — mint annakidején jelentettük — egységes akciói kezdeményeztek az erdélyi érdekképviseletek. A magas fekbérek és a visszatérítés lehetetlenné tételét sérelmezték különösen. A GyOSz, az Erdélyi Faegyesület, a Munkaadók Szövetsége, a Malomszövetség, a Gabonaszindikátus, a Nyomdaipari blokk, a Bányászövetség, a Sfatul Negustoresc most közös memorandummal kéri a kormányt a rendelet módosítására és helyesbítésére.

A memorandumot, amelyet a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara pártoló javaslatl látott el, dr. Groza Péter miniszter, a gyáripárosok blokkjának elnöke személyesen juttatja rendeltetési helyére.

(*) Az iparkamara közgyűlése. A reorganizált kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ma, vasárnap délelőtt fél 12 órakor tartja meg alakuló közgyűlést az Iparosegylet tanácstermében. Miután dr. Metes Péter prefektus a kolozsvári villamosmű bérlete ügyében Bukarestben folytat tárgyalásokat, valószínű, hogy az iparkamara közgyűlésén dr. Pop Julian polgármester fogja a kormánybiztosi teendőket ellátni. A közgyűlést társas ebéd követi.

(*) Az erdélyi vendéglisták tiltakoznak a mértékhiitelesítési hivatal tiltakozásai ellen. A vendéglisták, szállótulajdonosok, kávéosok, korcsmárosok és cukrászok ipartársulata panaszos megkeresést intézett a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához és intervencióját kérte a mértékhiitelesítő hivatalok tiltakozásai ellen. Bár az Erdélyben érvényes mértékhiitelesítési törvény rendelkezéseinek a vendéglisták és kávéosok eleget tettek és üvegeiket, poharaikat, általában ürmértékeiket hitelesítették — amit a poharakba savval bematott jelzés is igazol —, mégis megtörtént, hogy egyes mértékhiitelesítő hivatalok — így például a nagyszebeni is — évente kétszer is hitelesítésre és díjak megfizetésére kényszerítették az érdekelteket. A vendéglisták és a kávéosok véleménye szerint a hitelesítés megújítása addig felesleges és indokolatlan teher, amíg a jelzés az ürmértékeken olvasható és látható. Az ipartársulat panasza alapján dr. Kiss Béla iparkamarai titkár személyes tárgyalásokat indít meg a mértékhiitelesítő hivattal a sérelmes rendelet hatálytalansítása érdekében. Az ipartársulat megkeresése alapján akciói indít a kamara arra is, hogy a vendéglisták és kávéházi ipar üzésére jogosító igazolványok kiadása tekintetében korlátozó intézkedéseket léptessenek életbe, mert a korlátlan engedélykiadások súlyos válságba sodorták ezt az iparágot.

SZINHÁZ

Heti műsor

Vasárnap d. u. 3-kor: A ber. (Szentgyörgyi István fellépésével. Olcsó helyárakkal.)
 Vasárnap este 7 órakor: Hazudik a muzsikász. (Premierhelyárakkal. Bérletszűnetben.)
 Vasárnap este 10 órakor: Csókpiralák. (Premierhelyárakkal.)
 Hétfő: Hazudik a muzsikász. (Rendes helyárakkal. Napi bérlet 40. A.)
 Kedd: Hazudik a muzsikász. (Operett-üjdonás, 6-odszor. Rendes helyárakkal. Bérletszűnetben.)
 Szerda: Álarcok. Ujdonás (7-edszer. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 50. szám B.)
 Csütörtök: Kékzakáll 8-adik feleisége. (Ujdonás 4-edszer. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 51. C.)
 Péntek d. u. 3-kor: Az ártatlan Don Juan. (Ujdonás 4-edszer. Olcsó helyárakkal.)
 Péntek este fél 8-kor: Aranymadár. (Operett-üjdonás elsőszór. (Premierhelyárakkal. Premierbérlet 19. szám.)
 Szombat 3-5-kor: Ó, mint fősokács. A newyorki vőlegény. Ezenkívül a tudományos és ismeretterjesztő képek sorozata. (Rendkívüli íjúsági előadás igen olcsó mozi helyárakkal.)
 Szombat 7-kor: Aranymadár. (Operett-üjdonás 2-odszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 52. szám A.)
 Szombat háromnegyed 10-kor: Gyémántkőszőrűs. (Kijevi előadás rendes helyárakkal.)
 Vasárnap d. u. 3-kor: A tanítónő. (Szentgyörgyi István fellépésével. Rendes helyárakkal.)

Vasárnap 7-kor: Aranymadár. (Operett-üjdonás 3-adszor. Premierhelyárakkal. Bérletszűnetben.)
 Vasárnap háromnegyed 10-kor: A kék mazur. (Operett-üjdonás 19-edszer. Rendes helyárakkal.)
 Hétfő, fél 8-kor: Aranymadár. (Operett-üjdonás 4-edszer. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 53. szám B.)
 Kedd, fél 8-kor: Aranymadár. (Operett-üjdonás 5-odszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 54. szám C.)

Felolós szerkesztő **Dr. Marton Ernő**
 Kiadó: **Kadima RT.** nyomása.

Nagy karácsonyi és ujévi elárusítás
„HELIOS” kötött-szövött áruházban
 Cluj, Főter 7.
Meglepően olcsó árak!!!

CIPOMOT fűgét, mandulát, mogyorót szállít prompt továbbá narancsra előjegyzéseket elfogad
LÉB FIVÉREK, CLUJ
 Telefon 476.

A női és gyermekruhák árúsításával felhoznak
 Amíg a készlet tart
10%
 ár engedményt nyújtok minden vásárlónak.
 Köztisztviselőknek még külön engedmény!
SIPOS JENŐ
 Piata Unirii 17.

Telefon 494. **15** Telefon 494.
 százalékkal gyarapítja vagyonát, ha rendelmenyeit postán vagy személyesen adja fel.
 Meg nem felelő árut visszaveszek.

NAGY ÁRUHAZ
 rövid, kötött, nárinbergi és papírárú kereskedés
Cluj,
 Piata Mihai Viteazul 40.

TUNGSRAM

LEGTARTOSABB EGO

Nagy elárusítás
RÉGER ÉS HEIMOVITS
 cégnél
 Cluj. Széchenyi-ter 12.

Mutatvány-áruk:
 1 pár jó minőségű női fekete harisnya . . L 15-50
 1 méter mosószövet . L 19-50
 1 méter jó minőségű fehér vászon . . . L 22-50
 1 m. jó minőségű karton L 23-50
 1 m. angol teniszflanel L 23-50
 1 méter 110 cm. széles cheviot szövet . . L 55-
 1 méter 135 cm. széles angol férfi szövet L 112-
 1 m. 100 cm. sz. női kabátbélés divatmintákban . . . . . L 85-
 Patent gyermekharisnyák 11-50

! Az összes itt fel nem sorolt árak rendkívül olcsó áron lesznek kiárúsítva!

Eladás nagyban és kicsinyben!
Nagy elárusítás
 Uj üzlet! **Megnyílt!**
CZINCZAR IMRE
 fűszer, liszt és gyarmatárú kereskedése
Cluj, Széchenyi-ter 36.
 Legolcsóbb napi árak!!!

Katz és Bernáth
 déligyümölcs, fűszer- és gyarmatárú nagykereskedés
 volt Széchenyi-ter 34. sz. alatt, jelenleg
Széchenyi-ter 22. sz.

Közudomásra adom, hogy ia **marólug**
 Itterenként per 2 lei kapható a legjobb és legolcsóbb
„EXCELSIOR”
 szappan-16zdebén
 Cluj, Piata Abatorului (volt Közvágóhid-utca) 1. szám.

Bogsza
 ! növény- és gyümölcsnedvből párolás utján előállított garantált természetes likőr.